

РЕЦЕНЗИЯ

За

ПРИСЪЖДАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ
„ДОЦЕНТ“ ПО СЦЕНИЧНА РЕЧ

Кандидат: гл. ас. Д-р ТОДОР ИВАНОВ ДИМИТРОВ

Рецензент: проф. д-р ЕМИЛИЯ АНГЕЛОВА - ПЕТКОВА

Главен асистент д-р ТОДОР ИВАНОВ ДИМИТРОВ е един от най-продуктивните и обществено ангажирани педагози в катедрата по Сценична реч при НАТФИЗ „Кр. Сарафов“. Той е от онази категория научни изследователи и творци, които са включили цялата си енергия, знания и интереси в търсене и разкриване на все още неизследвани пространства в сферата на сценичната реч у нас.

Неговото присъствие в катедрата е белязано от един непрекъснат стремеж към нови познания, към разширяване хоризонта на въображението му в посока на бъдещо, модерно развитие и перспективи в обучението по сценична реч и правоговор.

Гл.ас.д-р Т. Димитров е непримирим в стремежа си да насочи вниманието ни към интердисциплинарния характер на методическата, научна и практическа работа, убеден, че по този начин ще се отворят вратите към сродни науки и съвременни открития, в чиито фокус са ГЛАСЪТ и ГОВОРА (Логопедия, Херменевтика, Семиология, Физиология, Логотерапия и др.)

Това е насоката на сериозните научни интереси на кандидата, който търси всички възможни пътища, за да обогати своя научен потенциал и педагогически опит. Достатъчно е да се запознаем с приложената в документите автобиография, за да се уверим в това!

Завършва НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ през 2011 г. Същата година завършва лятно училище в Шанхайската академия. През 2011 – 2012 г. защитава магистърска степен „МЕНИДЖМЪНТ В СЦЕНИЧНИТЕ ИЗКУСТВА“. От 2011 г. е преподавател по сценична реч, техника на говора и правоговор. През 2017 г. защитава ДОКТОРСКА степен с дисертационен труд на тема: „МИСЛОВНИТЕ ПРОЦЕСИ – ПЪРВИЧНА ЕНЕРГИЯ НА СЦЕНИЧНОТО СЛОВО“.

Още с тази защита се открояват оригиналният подход и търсения на Т. Димитров в областта на словото. Той навлиза в една много интересна ниша в науката за говора. Интересува се от процесите на формиране на речта, търси да открие „причините, които задвижват импулсите и съответно мисловните процеси.“, т.е. търси да открие какво задвижва импулса? Как се създава мисловната формация, за която говори П. Брук и как всичко това може да се използва от актьора за провокиране на творческото начало и вдъхновението!...

Това е една изключително амбициозна задача, която провокира Автора да „потъне дълбоко“ в своите търсения и размишления, използвайки най-съвременните изследвания и достижения в различни области от науката, имащи отношение към проблемите на звучащото слово и говорния процес.

Характерно в научната и творческа дейност на Т. Димитров е да насочва усилията си към откриване на нови, неизследвани пространства или такива, които са в процес на изследване и доказване, обхващащи широк интердисциплинарен спектър и да намира допирните точки, сходството със словото в театъра. Това е пътят, по който той прави една смела, модерна стъпка в театралната наука, което според мен е неговият безспорен и категоричен принос в съвременната театрална педагогика!

Многобройни са дейностите, които помагат на кандидата да обогати своя професионален опит и да намери верния път за изграждането му като педагог и учен. Впечатляват многобройните му участия в научни форуми, журита, автор е на учебни програми, ръководител на Магистърски тези, пише рецензии, участва в множество научни конференции у нас и в чужбина...

Сериозен принос са издадените през 2019 г. книги:

1. „МИСЛОВНИТЕ ПРОЦЕСИ - ПЪРВИЧНА ЕНЕРГИЯ НА СЦЕНИЧНОТО СЛОВО“, изд. ФАРАГО, София
2. „ТЕРМИНОЛОГИЧНИ ОСНОВИ НА СЦЕНИЧНАТА РЕЧ“, изд. ФАРАГО, София

С втората книга, гл. ас. Д-р Т. Димитров кандидатства в конкурса, обявен от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, публикуван в Държавен вестник бр. 52 от 09.06.2020 г. за ДОЦЕНТ по Сценична реч.

Самото заглавие на книгата вече събужда любопитството на читателя и е безспорно новост в теоретичните разработки в областта на сценичното слово.

КНИГАТА е организирана като речник, чиято основна цел е да се намери най-прегледния начин за организация на терминологичните елементи (24 стр.) Тя предлага актуален и цялостен „информационен фонд от теоретично познание върху терминологичните основи на сценичната реч (24 стр.). Целта е да се очертаят рамките на дисциплината сценична реч като научна област, за което е необходимо да се намерят възможно най-точните дефиниции на понятията от различни области на науката (езикознание, фонетика, психология и т.н.), които специалистите по слово в НАТФИЗ ползват в своята практика.

Това е една много амбициозна идея на автора – Да докаже необходимостта от „ревизиране, обновяване и модернизирание както като цяло на концепта за теоретико-практическо гласово-говорно обучение на актьора, така и на някои методи и аспекти на теоретичното обогатяване на студента, съгласно откритията на съвременната наука“ (17 стр.) Авторът акцентира върху необходимостта „да се уточни концептуалната основа на преподаването..., да се уточни педагогическият метод и нейният понятиен апарат“ (18 стр), което е гаранция за развитието на дисциплината сценична реч в теоретико-научно и практико-приложно и професионално направление.

Т. Иванов е категоричен в твърдението си, че **ТЕРМИНОЛОГИЧНИТЕ ОСНОВИ НА СЦЕНИЧНАТА РЕЧ** трябва да се дефинират и селектират задължително! Напълно подкрепям идеята на автора за очертаване на терминологичните рамки и терминологичната лексика на колегиума по сценична реч и правоговор, защото това поставя специалността на сериозна научна основа и я доближава до модерните постижения на сходните науки!

Съзнавам, че това е един много труден за реализация акт, с оглед дълбоките и трайни традиции в обучението на актьора у нас, без които, обаче, е немислимо надграждането и насочването на позицията към съвременната наука, изискваща интердисциплинарен подход в методическата, научна и практическа дейност на педагога.

С издаването на „**ТЕРМИНОЛОГИЧНИ ОСНОВИ НА СЦЕНИЧНАТА РЕЧ**“ авторът улеснява този процес, за насочване на вниманието ни към сродни науки и техники, чиито предмет на изследване са **ГЛАСЪТ, ГОВОРА...** а това гарантира подобряване на качеството на преподаване. Самият той прилага в своята педагогическа дейност този интеграционен принцип, което му осигурява по-широки научни познания.

Не мога да не отбележа, обаче факта, че Т. Димитров със своя съвременен поглед върху процесите и проблемите, отнасящи се и свързани със сценичната реч, не пропуска да отдели заслуженото внимание на основоположниците в тази дисциплина, на първоучителите, без които науката за говора не би могла да се развива. Това откриваме в изключително богатата библиография, която той ползва и в многобройните цитирания на български и световни авторитети в областта на словото в театъра. Тук срещаме имената на основоположниците на българската говорна школа Р. Росняер, Черкезов, доц. Мара Георгиева, Борис Михайлов и др.

Естествено е, представител на една нова генерация педагози, учени, изследователи, да търси нови пътища , нови хоризонти в своето усъвършенстване. "Жертва" на своята младост и времето на новите технологии, включително и в областта на театъра, гл. ас. Д-р Тодор Димитров е нетърпелив в своето желание да внедри сериозни промени в обучението по слово в театралната академия, но не отчита факта, че това е един деликатен и продължителен процес, изискващ да се подходи много внимателно, спокойно и...мъдро!

Уважавам този ентузиазъм! В негово лице виждам новото поколение педагози с новаторски дух, които идват с новия технологичен век. Това ми дава основание да подкрепя разглежданата кандидатура за „ДОЦЕНТ“ с увереността , че обучението по сценична реч ще премине на един нов етап, в унисон с новото време!

В това са и сериозните усилия на гл. ас. Д-р Т. Димитров, да въведе по-голяма академичност в преподаването , да го постави на научна основа, адекватна на сходните науки. Тук, обаче, има една особеност, която не бива да се пренебрегва – СПЕЦИФИКАТА на актьорската професия и нестандартния подход в обучението!

Ето защо смятам, че трябва да бъдем много внимателни с академичния стил и научната терминология! Голяма част от термините рядко се използват в ежедневната педагогическа практика в театралната академия, но пък с наличието на подобен речник, който Т. Димитров предлага, се осигурява възможност на всеки, който се интересува и иска да обогати своите познания в областта на говорната култура и процесите на звукообразуването, например, с артикулацията, с проблеми, които възникват по физиологически, психически или други причини, да го ползва.

Най-същественото в случая е, че книгата е ФАКТ и нейната поява е още един значителен принос в театралната теория!

Отчитайки значимостта и качествата на книгата, като рецензент, си позволявам да споделя моето впечатление от прочита, като направя някои препоръки:

1. Имам възможност да следя от близо професионалното развитие на гл. ас. Д-р Т. Димитров през всичките години на неговото присъствие в катедрата по сценична реч в НАТФИЗ и това ми дава основание да му

обърна внимание... Да забави темпото в своите педагогически и изследователски дейности. Амбицията му да обхване възможно най-много области родеещи се със сценичната реч е похвално, но би могла да премине границата на неговите възможности и да разруши всичките му усилия и полезни постижения в търсене на така желаня академизъм!

2. Препоръчвам му да обърне внимание върху стила на теоретичните си разработки, тъй като фразите често са натоварени с чуждици и професионални термини, които понякога „натежават“ и отдалечават читателя от същността и смисловата страна на изложението.
3. Безспорно, Т. Димитров е много ерудиран и интелигентен педагог, но понякога, в увлечението си да е на необходимото професионално ниво, прави научните си трудове труднодостъпни за по-широк кръг читатели, каквато претенция има разглежданата книга.

Ще се радвам, ако кандидата разшифрова в тези препоръки моята добронамереност! Те в никакъв случай не омаловажават значимостта на труда, който е основен фактор в разглежданата кандидатура. Напротив! Високо оценявам усилията и оригиналната идея на кандидата, преди всичко за това, че книгата е първия по рода си РЕЧНИК в тази област у нас, а вероятно и извън страната! Това е неocenim принос в театралната теория и прекрасен справочник за педагози и техните ученици.

ПРИНОСИ:

Напълно приемам предложените от автора приноси, но искам да отделя няколко, които смятам за особено важни.

1. Преди всичко – самата поява на хабилитационния труд „ТЕРМИНОЛОГИЧНИ ОСНОВИ НА СЦЕНИЧНАТА РЕЧ“ е сериозен принос в театралната теория у нас, тъй като това е първия по рода си теоретичен текст под формата на РЕЧНИК, обслужващ специалността Сценична реч!
2. Много съществен принос, според мен, е амбицията на автора, чрез този труд и многобройните му теоретични разработки, книги, публикации да положи рамките на сценичната реч като НАУЧНО ПОЛЕ в областта на театралната теория!
3. Много голяма е заслугата на гл. ас. Д-р Т. Димитров в усилията му да създаде МОСТОВЕ КЪМ СРОДНИ НАУКИ, чрез което да докаже

интердисциплинарния характер на терминологичните основи в методическата и практическа работа в областта на ГОВОРА.

4. Смятам, че трудът е надхвърлил рамките на „популярно“ четиво. Това е „висока летва“, която авторът с лекота преодолява, с което доказва своята ерудираност – висока компетентност, богата палитра от познания и широта на интересите му!

Ако разгледаме внимателно и отговорно богатата документация, представена от кандидата за ДОЦЕНТ гл. ас. Д-р Тодор Иванов Димитров ще се уверим, че обект на нашето обсъждане е един активен, интелигентен, „модерен“ млад учен.

Той се появява в много подходящ, според мен момент, в който катедрата по Сценична реч има нужда именно от един подобен „подбудител“, който със своята творческа упоритост и активно участие в многобройни научни и обществени дейности в живота на Катедрата и НАТФИЗ, да поддържа една творческа атмосфера и да увлича младите колеги, в търсене на професионални умения, които да са в унисон с предизвикателствата на новото време.

Богатата творческа, педагогическа и научна дейност на Т. Димитров ме убеждава в неговите безспорни качества , което ми дава основание за моята висока оценка! Като официален рецензент на гл. ас. Д-р ТОДОР ИВАНОВ ДИМИТРОВ, кандидат по конкурса за „ДОЦЕНТ“ по СЦЕНИЧНА РЕЧ, обявен от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, подкрепям кандидатурата му и гласувам „ДА“!

Рецензент:

Проф. д-р ЕМИЛИЯ АНГЕЛОВА – ПЕТКОВА